

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie skazanego **S. W.** w przedmiocie wydania wyroku łącznego,
po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2023 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie
art. 539e § 1 k.p.k. bez udziału stron
skargi prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 23 lutego 2023 r.
sygn. X Ka 1061/22, uchylającego wyrok łączny Sądu Rejonowego dla Warszawy
-Śródmieścia w Warszawie z 8 września 2022 r. sygn. II K 795/21 i przekazującego
sprawę do ponownego rozpoznania
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;
2. nie uwzględnić wniosku adw. M. K. o zasądzenie wynagrodzenia tytułem pomocy prawnej z urzędu udzielonej oskarżonemu w postępowaniu skargowym;
3. obciążyć Skarb Państwa kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie wyrokiem łącznym z 8 września 2022 r. sygn. akt II K 795/21, wobec S. W. skazanego prawomocnymi wyrokami, o których mowa w pkt 1-59 części wstępnej wyroku:

- I. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed 24 czerwca 2020 r.) kary ograniczenia wolności, kary pozbawienia wolności i łączne kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach wskazanych

w punktach: 19., od 23. do 47., od 49. do 51. i od 53. do 59. połączył i orzekł karę łączną 10 (dziesięciu) lat pozbawienia wolności;

- II. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w punkcie I. (pierwszym) łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie II 878/19 od dnia 24 października 2019 r. do 6 grudnia 2019 r. i od 29 maja 2021 r. do 8 września 2022 r.;
- III. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. (w brzmieniu obowiązującym przed 24 czerwca 2020 r.) kary grzywny i łączne kary grzywny orzeczone w wyrokach wskazanych w punktach: 15., 21., 48. i 52. połączył i orzekł karę łączną 700 (siedmiuset) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych;
- IV. na podstawie art. 572 k.p.k. umarzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego w odniesieniu do kar grzywny ograniczenia wolności i pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami opisanymi w części wstępnej wyroku łącznego w pkt. od 1 do 18, 20 i 22.

Ponadto sąd ten orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (pkt V wyroku) oraz zwolnił skazanego od uiszczania kosztów sądowych, wydatkami obciążając Skarb Państwa (pkt VI wyroku).

Na skutek apelacji wywiedzionych przez skazanego oraz jego obrońcę, Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 23 lutego 2023 r. sygn. X Ka 1061/22, dokonując kontroli odwoławczej wyroku, w ramach rozpoznania zarzutu apelacyjnego obrońcy, stwierdził wystąpienie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym zaistnienia bezzwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 k.p.k. pkt 7 i uchylił zaskarżony wyrok, przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie do ponownego rozpoznania (pkt 1 wyroku).

Od orzeczenia Sądu Okręgowego skargę datowaną na 24 marca 2023 r., wniósł prokurator. Skarżący zarzucił w niej rażące naruszenie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku łącznego Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie z 8 września 2022 r. sygn. akt II K 795/21 w całości, podczas gdy uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. uzasadniające uchylenie wskazanego wyroku łącznego dotyczy tylko części tego wyroku, tj. jego punktów III i IV, w konsekwencji czego istniały podstawy do uchylenia wyroku łącznego jedynie w tej części.

W oparciu o tak sformułowany zarzut prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Odpowiedź na powyższą skargę wystosowała obrońca skazanego, wnosząc w niej o oddalenie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia oraz o przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. K. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu S. W. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, oświadczając przy tym, iż koszty te nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wywiedziona przez prokuratora skarga nie zawierała argumentacji mogącej skutkować uchyleniem zaskarżonego nią wyroku. Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało treść art. 437 k.p.k. lub też, gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy

może uchylić wyrok sądu I instancji, gdy wykaże, iż dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k. albo na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k. Trzecią ustawową podstawę orzeczenia kasatoryjnego sądu odwoławczego stanowi konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości. W każdej z tych sytuacji sąd odwoławczy jest zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 lutego 2019 r. sygn. IV KS 3/19).

Niemniej, w rozstrzygnięciu sądu odwoławczego istotnie wykazano, na czym polegała sprzeczność dyspozytywnej części wyroku zaistniała w punktach III i IV wyroku sądu pierwszej instancji i dlaczego została uznana za bezwzględną przyczynę odwoławczą, skutkującą wydaniem orzeczenia uchylającego zaskarżony apelacją wyrok w całości. W niniejszej sprawie bowiem sąd odwoławczy formułując wskazania dla sądu ponownie rozpoznającego sprawę, iż winien on ustosunkować się w wyroku łącznym do wyroku Sądu Rejonowego w [...] (pkt 52 części wstępnej wyroku sądu pierwszej instancji), w którym wobec skazanego została orzeczona kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, zasadnie uwzględnił, iż taka zmiana może oddziaływać także na inne elementy zaskarżonego rozstrzygnięcia, co słusznie znajduje odzwierciedlenie w powziętym rozstrzygnięciu, a co zakwestionował prokurator w wywiedzionej skardze. Takie wskazanie przez Sąd Okręgowy w Warszawie wyklucza wydanie przezeń rozstrzygnięcia uchylającego wyrok pierwszoinstancyjny jedynie w części dot. pkt III i IV wyroku.

Na marginesie zauważyć należy, iż istotnie wpływa ono na ewentualną treść rozstrzygnięcia z pkt I uchylonego wyroku, w którym to Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie, połączył kary ograniczenia wolności, kary pozbawienia wolności i łączne kary pozbawienia wolności, pośród których nie uwzględniono kary 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej przez Sąd Rejonowy [...], przy jednoczesnym przecież połączeniu kary grzywny wymierzonej tym wyrokiem w pkt III swojego rozstrzygnięcia.

W orzecznictwie utrwalono pogląd, iż Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego, bada czy rozstrzygnięcie sądu odwoławczego zostało oparte wskazaniach z art. 539a § 3 k.p.k. oraz, czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne. Rozważane jest zatem czy w sprawie - na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji - zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego. Poza istnieniem uchybienia określonego w art. 439 § 1 k.p.k., niemożliwym jest ocenianie, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania określonego rodzaju wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 31 maja 2021 r. sygn. V KS 13/21 i cyt. tam orzecznictwo).

Odnosząc się zaś do złożonego przez obrońcę wniosku o zasądzenie wynagrodzenia tytułem pomocy prawnej z urzędu udzielonej skazanemu w postępowaniu skargowym stwierdzić należy, iż nie może on zostać uwzględniony. Z art. 84 § 2 k.p.k. wynika bowiem, iż obowiązki obrońcy z urzędu wygasają z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania, w którym został on ustanowiony. Istotnie wyrok kasatoryjny jest prawomocny formalnie (nie podlega zaskarżeniu w drodze zwykłych środków odwoławczych) to jednak nie ma charakteru wyroku kończącego postępowanie, tym samym obrońca z urzędu ma obowiązek kontynuować swoje działanie (postanowienia Sądu Najwyższego z 25 lutego 2021 r. sygn. III KS 3/21 oraz z 3 grudnia 2020 r. sygn. II KS 13/20). Z tego względu w takowym orzeczeniu Sąd Najwyższy nie może rozstrzygać co do kosztów, które powinny zostać rozliczone w orzeczeniu kończącym postępowanie karne, zgodnie z treścią art. 626 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 539e § 2 k.p.k. orzeczono jak w części wstępnej postanowienia.

(B.B.)

[ms]

